

bratrstvo

EVANGELICKÝ ČASOPIS PRO MLÁDEŽ roč. 49/2008

1

člověk přes žebra

Po boku Rút — S Rút do Betléma	Jaroslav F. Pechar	4
Člověk bez žebra —		
• Rozespálý Adam	Pavel Jun	5
• Když se řekne „konflikt“...	Dana Rabiňáková	6
• Kdo jsi?	Jostein Gaarder	9
Náboženství a násilí — Judaismus a násilí	Pavel Hošek	10
Šachový kůň radí — Metoda „šachový kůň“	M. Zařechtal	11
Cože, Bože? — Věřím	Petr Callus	11
Uchu pro potěchu — Martina Trchová	Benjamin Skála	12
Ekooko — Ekoznačení	Magdalena Férová	17
Hans Egede, apoštol Grónska — komiks	Benešová, Vymětal	18
Znovu bych mu ruku podala — rozhovor	Ema Susová	20
Víkend za humny — Putování Českým krasem	František Zbořil	22
Zahodte plastový klíč od ráje — recenze	Olcha Richterová	24
Širé sargasové moře — recenze	Olcha Richterová	24
Středomořský osud co umí zpívat a hrát — recenze	Klára Schneiderová	25
Střípky z kultury	Klára Schneiderová	25
Všimli jsme si	Kateřina Čížková	26
Příloha — Instantní programy	Kadlecová, Callus	
Autor obálky Štěpán Bartošek		

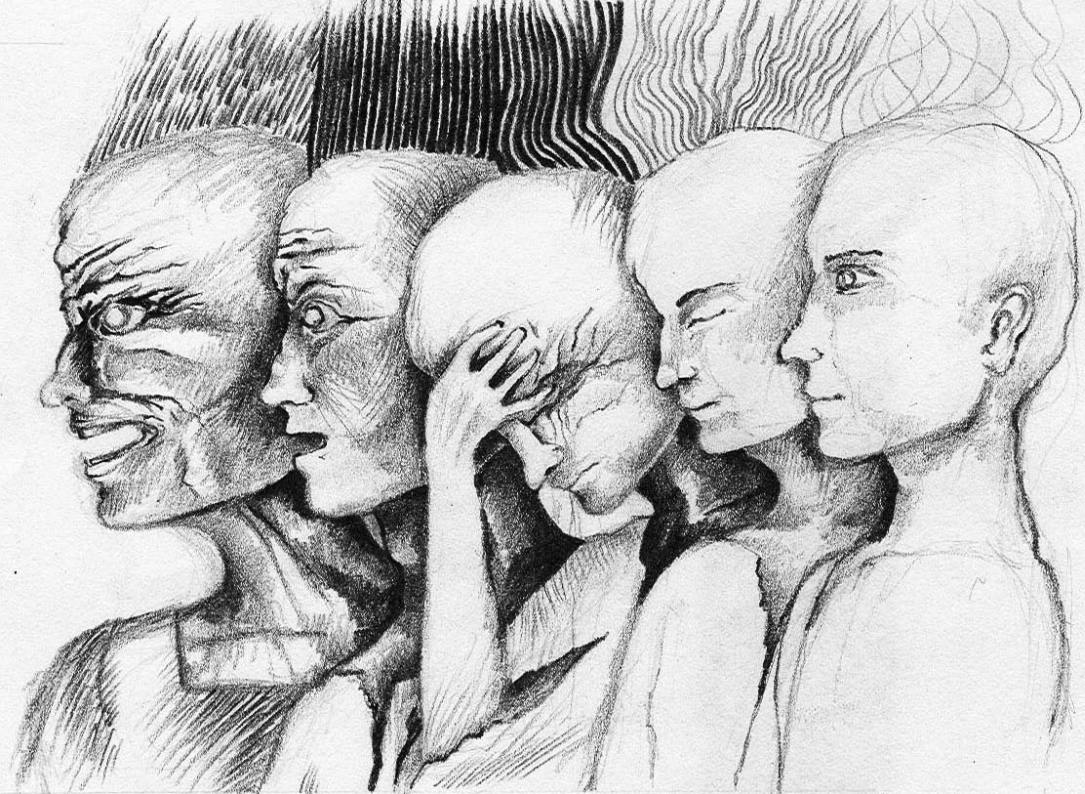
MILÍ ČTENÁŘI,

Filip Keller

úvodník

s novým ročníkem nabízíme několik změn. Pozitivní ohlasy na „novou image“ loňské devítky ovlivnily obálku letošního ročníku. Věříme, že se vám bude líbit. Při úvahách o hlavních tématech celého ročníku jsme kroužili kolem různých typů konfliktů v životě. Nakonec jsme se rozhodli vzít to pěkně od Adama. Už tam totiž konflikt začíná, pak přijde Eva – partner, synové, totiž bratři Kain a Ábel, a tak dále. Uvidíme, jak se v příbězích a úvahách o souvisejících konfliktech najdeme. Biblickými zamyšleními půjdeme letos po boku Rút. Nově se podíváme na násilí v různých náboženstvích v minulosti i dnes. Rubrika Cože, Bože chce netradičním způsobem přiblížit to, co jako křesťané vyznáváme. Nečekejte ucelený výklad, spíš startovací můstek k vašim myšlenkám. Vašemu Uchu pro

potěchu letos nabídneme seriál o mladých českých písničkářích. Cestovat se dá po celém světě, ale i za humny je mnoho neprozkoumaného. Právě tam vás zavede deset víkendových pozvánek. Poradnu šachového koně berte skutečně vážně! Stejně tak (od dvojky) nabídneme studentskou právnickou KPZ. Nově jsme se pustili do komiksu, apoštol Grónska Hans Egede, nás bude provázet celý rok. Už jste o něm slyšeli? Eko výhled neztrácíme ze zřetele, ani pohled do kultury a dění v různých místech církve. Pokračovat budeme i s přílohou instantních programů, věříme, že k užítku na vašich mládežích. Máme skluz, za který se omlouváme, ale slibujeme, že se můžete těšit na všech deset dávek podnětů k zamyšlení a rozhovorům. Příjemné čtení i přemýšlení! ■

Efezským 4,26

„Hněváte-li se, nehřešte.
Nenechte nad svým hněvem
zapadnout slunce a nedopřejte
místa ďáblu.“

čtení
Rt 1, 1–19a

Pojďme se vydat na cestu s Rúť. Cesta to bude zajímavá už kvůli cíli. Jde se do Betléma. Když se takhle okolo Vánoc řekne, zavilý mládežník se otřese hrůzou, že ho čeká odříkávání básniček o třech kráľích co nebyli kráľové, ale mudrci. Ne, nic takového po nikom nechci. Ale těch třech mudrců se jen tak nezbovime, protože srovnat si Rúť a mudrce, to není úplně mimo.

Ty dva příběhy – mudrce na straně jedné a Noemi a Rúť na straně druhé – od sebe dělí nějakých 1500 let. A rozdíl je víc. Kašpar, Melichar a Baltazar jedou na zdvořilostní návštěvu nově narozeného panovníka. Noemi se vrací domů a její snacha Rúť jde do Betléma, aby zde nový domov našla. Nemají ani zlato ani kadidlo ani vonné masti. Po pravdě řečeno, nemají vůbec nic. Jsou chudé a čeká je nelehký úděl vdov. Ale naleznou to podstatné, co ve svém životě každý potřebuje a co Rúť tak jasně řekla své tchýni – tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Mít lidi, ke kterým patřím, a Boha, kterého uctívám. To je to, co lidé potřebují a když to nemají, tak místo toho hledají všelijaké náhražky. Vězni odsouzení k samotce a trosečníci na ostrovech si povídají se zvířaty a lidé, kteří neznají skutečného Boha, ti začínají uctívat všelijaké modly, ať už to byl starověký Baal či Marduk a nebo dnes peníze a společenský vliv. Vždycky jde jen o jedno – nějak si zajistit budoucnost. Nějak si posichrovat, že bude 365 dní do roka vánočně šťastných a veselých.

Ke které z těch skupinek se připojíme? Mudrci, nebo chudé ženské? Či obecněji a přeneseno do dneška – proč vlastně uctívat Boha, proč se modlit, proč chodit do kostela. Mudrci šli za narozeným králem, protože věděli, že se to sluší. Tak to prostě má být – když se narodí král, je potřeba se mu poklonit a přinést dary. Do Betléma jdou, aby splnili něco, co cítí jako svoji povinnost. Noemi a Rúť mají jiný důvod – jdou do Betléma, protože Noemi ví, že je to její jediná naděje na přežití, vrátit se ke svým. A Rúť se rozhodla, že naděje její tchýně bude i její nadějí. Jdou, protože jiná cesta není, protože tahle cesta je ta jediná správná.

Tyto dva postoje pak můžeme vidět až do dnešních dnů. Na jedné straně plnění povinností a na druhé straně hledání té jediné naděje, která v tomhle světě ještě zůstala. Na straně jedné jakýsi náboženský úkon, protože se to sluší být pokřtěný, konfirmovaný a mít církevní svatbu a pohřeb a na straně druhé hledání té jediné cesty, která vede k životu.

Kdyby šlo jen o nás, byl by to náš problém, že bychom si vybrali ten špatný přístup k Bohu i náboženství. Jenže – a na to nás upozornují důsledky cesty mudrců do Betléma – to, že někdo bezmyšlenkovitě plní své povinnosti, může někoho jiného přivést do průšvihů. Kdyby ti babylónští židé nečetli ve hvězdách, je možné, že za jejich života by se k nim zpráva o narození židovského krále vůbec nedonesla. A dožili by jako poctiví a slušní židé a nenechali by za sebou dětský masakr v Betlémě.

Takže proč? Proč vlastně dělám to, co dělám. Ze slušnosti a povinnosti, nebo proto, že vím, že to je jediná šance žít dobrý život teď i po smrti?

Amen

ROZESPALÝ ADAM

Pavel Jun

Genesis 2;7 I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.

8 A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil.

18 I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“

21 I vedl Hospodin Bůh na člověka mrákovit, až usnul. Vzal jedno z jeho žebra a uzařel to místo masem.

Jak je to vlastně s člověkem? Při prvním pohledu... člověka může napadnout: nedošlo k nějaké „výrobní chybě“? Jakože se to prostě nepovedlo – stvoření člověka.

Opravdu není dobré, aby člověk byl sám? Kdyby člověk byl sám... tak by přece všechny konflikty logicky odpadly a s nimi spousta trápení, napětí. Nešlo by to – podívat se ještě jednou na výrobní proces člověka a Bohu říci včas: teď, dost!?! To stačí, takhle: teď je to v pořádku! Nedal by se Bůh zastavit někde tak u 8. verše 2. kapitoly.

Vytvořil člověka, postavil ho do zahrady v Edenu a stop! Ať ho nechá být, ať si tam v klidu (pohodě) žije.

Že by byl de facto jen Adam a jeho zahrada, samotný Adam uprostřed svého světa...

Není to vlastně přirozené? Patrně se s tímto pocitem v životě nakonec začíná, možná ho dítě má na začátku svého života, patrně si opravdu připadá v centru celého světa a všechno a všechny považuje jen za součást sebe sama.

A proč by to člověku nemohlo zůstat na celý život, proč by se k tomu nemohl vrátet, proč by se člověk nemohl do tohoto stavu utíkat? Proč bych nemohl žít jako sám..., „jako bych byl sám“. „Vlezte mi všichni na záda, neberu vás na vědomí, já se s vámi trápit nemusím a nebudu“ – řekněte, že jste si to občas neřeknete.

A proč by to mělo být nereálné, proč by to nemělo do značné míry prakticky jít? Když se zdá, že celoživotních solitérů z vlastního rozhodnutí přibývá a přibývá.

Ale – nereálné to opravdu je. Protože Bůh v tvoření pokračoval (nikdo ho nezastavil) a přinejmenším se najisto stalo to, co je vyjádřeno ve verši 21.: Člověk přišel o žebro. To už se nedá vrátit zpátky... Takhle člověk opravdu je.

Každý s tím máme zkušenost. Ne, nehmatejte si kolem srdce. Pánové si nemusí počítat žebra na levé a pravé straně. Člověk (muž i žena) je bez žebra – to je podobenství proto: má v sobě nějaké prázdné místo. Něco mi chybí. Někde uvnitř, v duši, nebo srdci nebo kde... Většinou nevím přesně co, ale

v každém případě to cítím, jako jakýsi hlad, jako skoro stálou Touhu po něčem...

Člověk může být „solitér“, ale jen takhle: s tímhle pocitem prázdnoty kdesi v sobě, na srdci, na duši nebo někde... Něco se mi ztratilo, něco mi chybí, cosi ve mně volá po „naplnění“.

První kapitola lidského života se proto odehrává takhle (a před tu se vrátit nelze) – rozespálý Adam („Adam po nebeské narkóze“) – se ještě pořádně neprobral, ještě si nevšiml, že vedle něj je Eva – jen cítí ten hlad v sobě, a natahuje se po všem okolo a zkouší a ochutnává: tohle mi chybí? Ne, to nebylo asi ono, tak tohle? Ne, zase to nestačilo, tak tohle? Ne... První období lidského života je ochutnávání, pokus přivtělit si celý svět. (Není to moc pohoda, není to vlastně nikdy nastálo pohoda).

Člověk už nikdy nemůže být Adamem „před operací“, člověk může být jen „rozespalý Adam“, tj. Adam, který ještě pořádně neotevřel oči, takže jen cítí hlad nebo Touhu

a proto hmatá kolem sebe, ochutnává a cítí, že ten hlad se nedá utišit, ta Touha naplnit. Prostě Adam, který ještě nepochopil, co se stalo, že ten hlad, ta Touha je nachýlenost, Touha po Někom, po Evě, po Bohu. Takových rozespálých Adamů dnes je, to bystě ani nevěřili.

A takový rozespálý Adam – když hmatá po něčem, aby utišil ten hlad – často nahmátne ruku jiného Adama. A je to... Konflikt! Na té nejpoprchnější rovině. „To je moje, já to chci“. „Ne, moje, ani nevíš, jak já to potřebuji“.

Nebo někdo se pokusí dokonce přivtělit si druhého! Někteří lidé i mnoho dalších... Co se při tom stane – to si domyslete sami. Chcete jména nějakých kauz? Casanova, Napoleon, a ... raději nepsat, to člověka zamrazí, že... možná on sám, někdy... se choval i vůči druhým jako rozespálý Adam.

Co se stane, když se Adam docela probudí, probere? Příště! Na to se ale můžete těšit. Je to krásné! ■

KDYŽ SE ŘEKNE „KONFLIKT“...

Dana Rabiňáková

ke konfliktu

Co se vám vybaví, když někdo v hovoru zmíní slovo „konflikt“? Naskočí vám husí kůže nebo se udělá mdlou kolem žaludku? Nebo se vám začne vlévat do krve více adrenalinu? Pro někoho se konfliktní situace podobá otevřeně ráně a snaží se před ní utéct, vzdálit se a nevidět. Kdy se začínáme učit umění v řešení konfliktů? První konflikty v úzkém rodinném kruhu, později třeba na pískovišti, na zahradě a podobně...

Pět obvyklých způsobů řešení konfliktů: kompromis, otevřený boj, pasivita, únik, vyjednávání.

1) V našem kulturním prostředí je považován **kompromis** za tzv. zlatou střední cestu, to

znamená nejlepší variantu řešení konfliktní situace. Ale stalo se vám s někým, že když už po několikáté slevujete z navrhovaného řešení a saháte po kompromisu, zjistíte, že stoupá vaše agresivita a máte chuť druhého zničit? Říkáte si v duchu: „proč nemůže být chvíli po mém?“ nebo „proč mi nemůže jednou ustoupit, vyhovět?“ Máte chuť změnit strategii řešení na...

2) **Otevřený boj**, soupeření. To je strategie silných, tvrdých, nebojácných. A také drzých, bezohledných. Jdou si za svým řešením, cílem, ať to stojí, co to stojí. Jejich taktika je buď zastrašování, nátlak nebo přímo útok. Z dlouhodobého hlediska tato strategie řešení konfliktů také není výhodná, protože se

vítězíme, ale nikdo se s námi nebaví, nebo jen se strachem.

3) Na obrácené straně kyvadla agrese je **pasivita**, podřízení se situaci (druhému člověku, variantě řešení, vztahu, apod.). Někdy v rámci „udržení dobrých vztahů“ nehrotime situaci a raději dáme zapravdu druhé straně, nebo rezignujeme na naši variantu řešení. „Raděj ať je klid...“ Ovšem když nás někdo nutí tento způsob řešení volit často, může v nás vyvolávat také agresi, touhu po odvetě, nebo propadáme skepsi a sebelítosti. Z dlouhodobého pohledu ani tato strategie není výhodná. Buď propadáme rezignaci typu: „ať je po tvém.“, nebo pocitům méněcennosti: „ach jo, na můj názor stejně nikdo nedá...“.

4) **Únik** ze situace je řešení nerozhodných lidí, ale také těch, kteří jsou neschopni vzít odpovědnost za své rozhodnutí nebo jednání, vyhýbají se nepřijemnostem tím, že od nich odcházejí, ale ony se neřeší! Bohužel, mezi námi je hodně lidí, kteří namísto řešení složitých situací (byť by s chybami, nebo hledání vhodného řešení) hrají tzv. „mrtvého brouka“. Jejich pasivita dráždí ty, kteří chtějí situaci řešit. Nebo tyto unikající lidé přivádí své okolí k zoufalství. Únik v konfliktu může mít podobu např. tiché domácnosti, která je stejně agresivní, jako ta, kde lítají vzduchem talíře. Z dlouhodobého hlediska je tato strategie řešení nevýhodná jak pro unikajícího, tak pro jeho okolí. Neřešené potíže zůstávají, napětí narůstá, vztahy mezi lidmi se zhoršují. Nechat něco tzv. odležet, znamená znát i čas, kdy uleželá (zralá) je třeba zpracovat (platí o uleželém mase, sýru aj. stejně jako o konfliktech), jinak zapáchá a kazí vzduch.

5) Poslední, pátý způsob řešení konfliktů **vyjednáváním** je v naší středoevropské krajině téměř neznámý pojem. Jako kdyby vyjednávání bylo synonymum pro handlování např. na trhu? Přitom se ochuzujeme

o nádherné dobrodružství hledání, objevování, nalézání nových a možná neobvyklých řešení. Což je pro nás velká škoda!

Dobré vyjednávání: nám dává šanci (všem stranám, kterých se konflikt týká) lépe se navzájem poznat, prolomit bariéry obav, otevírá možnosti pro nová a neobvyklá řešení, může pomoci řešit souvislosti i do budoucna. Jako jediný způsob řešení konfliktů je výhodný z dlouhodobého pohledu. Hledání dohody, která by byla výhodná pro obě znesvářené strany (nebo i je-li více stran v konfliktu) je vždycky lepší, než ostatní výše uvedená řešení.

Nejčastější příčiny konfliktů mezi lidmi:

- ten druhý neplní moje očekávání (chová se jinak, dělá něco, co mi vadí, nedělá to, co se mi líbí, co slíbil/a, apod.)
- strach (co se stane, něco nebo někoho ztratím, ublížení, ztráta sebevědomí, ...)
- něco potřebuji a nemohu to mít

Co s tím? Odpověď je jednoduchá:

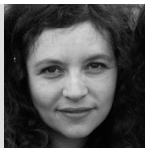
Zlepšit komunikaci. Jednat, mluvit, vyjednávat. Hledat příčiny, ptát se druhého, jak on to vidí, co on čeká. Hledat řešení, která nejsou nejen tzv. zlatou střední cestou (kompromisem napůl cesty), ale řešení nová, možná neobvyklá. Ale řešení ušitá na míru zúčastněným stranám i jejich okolí, potřebám a podmínkám.

V naší zeměpisné šířce saháme příliš často po kritice v situaci, kdy se objeví potíže. Hledáme „viníka“, abychom ho v lepším případě poučili, v horším případě zstydili nebo úplně vyřídili. Kritika bývá zdrcující a je rozbívkou ke konfliktu. Možná vás to překvapí, ale nejvíce konfliktů vzniká z nepochopení situace nebo ze špatné komunikace, a také kvůli nedostatečným informacím o situaci. Nepochopení, neochota naslouchat druhému, netrpělivost, neúcta, to jsou zápalné šňury konfliktu. Dovednosti dobré komunikace (bez osobních útoků, bez manipulací, bez agrese) jsou pilíře dobrých vztahů mezi lidmi. ■

KDO JSEM?

Karolina Kamberská, folkové duo – Sestry Steinovy

Jako každý člověk mám několik identit a dvě z nich považuju za nejdůležitější – jsem máma od rodiny a písničkářka. Kolotočem kolem rodiny a domečku ale strávím nesrovnatelně víc času než „uměním“, takže jsem asi hlavně hospodyňka... což mi docela vyhovuje, je to i naplnění mých dětských představ o budoucnosti. Takže „hospodyňka písíci písně“.

našeho vnučka ještě neznáme. Je důležité mít jméno.

Martin Bursík, ministr životního prostředí

Jsem člověk, který spojil svůj život s ochranou životního prostředí. Téma, které jsem vystudoval je mojí prioritou politickou, osobní a bylo prioritou i v době, kdy jsem podnikal. Zajímá mne veřejné dění a snažím se podílet na tom, kam se ubírá společnost, jejíž jsem součástí. Trápí mne lhotejnost a nevíra, že může být líp.

Milena Černá, ředitelka Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové

Jsem žena usilující o rovnost příležitostí pro muže a ženy. Dát možnost muži i ženě „říci to vlastními slovy“ a respektovat důstojnost druhého člověka. Jsem také žena, jejíž úlohou je těšit druhé. Nikdo by ode mne neměl odejít zarmoucen. A jsem žena, která dostala za úkol nápravu věcí, byť jen v působišti, na které stačím.

Ľjáček, kamarád medvídko Pú

Ľjáček je starý, šedivý osel. Šedivý je takhle jeden už v nějakých 35 letech. Osel je, protože se stará o druhé, když má dost starostí sám se sebou. A starý je, ale pořád si to nechce přiznat.

Vítá Marčík, herec, komediant

Jsem manžel, otec, a teď jak to tak vypadá budu i děda. Jsem člověk a jsem šťastný, že jsem se narodil v této zemi, v této době. Se svou ženou Evou máme 7 dětí, Kateřinu, Vítězslava, Evičku, Davida, Jaroslava, Terezii, a jedno dítě v nebi beze jména. Zemřelo dřív, než se narodilo. Jméno

Jaro Křivohlavý, psycholog Kdyby slovo „člověk“ bylo sloveso, řekl bych, že to je duál.

Domnívám se, že člověk je organická jednotka, u které je zvnějšku možno rozlišovat dvě části. Ty jsou však propojeny – tak, jak se u dobře fungujícího systému patří. Člověk „singl“ není podle tohoto pojetí celý člověk. Měl by se tedy poohlídnout po své druhé polovičce a navázat s ní kontakt – dokud je čas.

Marek, 23	Jsem křesťan, student matematiky.
Jirka, 22	Věřím, že vyvolený Bohem.
Stanislav, 20	Člověk, který patří Ježíši.
Anežka, 18	Já jsem Anežka, kdyby se to tak vzalo, evangelická mládežnice, studentka, dcera, sestra, vnučka, partnerka, ...
Lída, 17	Já jsem já.
Marie, 21	Tak to by mě zajímalo! Tuhle otázku si často kladu. Odpověď neznám, a myslíte, že ji najdu? Má vůbec cenu ji hledat?
Štěpánka, 23	Odpovím ve zkratkách :-): Dcera, sestra, švagrová, teta... a občas hodně zlobivý Boží dítě. Kamarádka, zmatkařka, nadšený vodák, co se bojí vody, ctitelka psů, knížek, klasiky, tradice a bílého vína. „Maminka“ jednoho krásného cella – už 11 let. Tvrdohlavá medička, co pořád věří, že si ošetří tu hlavu, kterou zkouší prorazit zeď.

Otázka příště: „Co zaručeně způsobí konflikt s vaším partnerem?“

Odpovědi pošlete na adresu: bratrstvo@evangnet.cz do 16. 2. 2008

KDO JSÍ?

Jostein Gaarder

Na obálce stálo „Sofie Amundsenová, Jetelevová 3“. To bylo všechno, odesílatel žádný. Dokonce ani známka.

Jakmile za sebou Sofie zavřela vrátka, obálku otevřela. Jediné, co v ní našla, byl lístek, stejně velký jako obálka. Bylo na něm napsáno: Kdo jsi?

Nic jiného. Chybělo oslovení, chyběl podpis, stála tam jenom ta dvě rukou psaná slova s velkým otazníkem na konci.

/.../

Kdo jsi?

To snad ví. Je samozřejmě Sofie Amundsenová, ale to je kdo? Na to ještě pořád nepřicházela.

Co kdyby se jmenovala úplně jinak? Třeba Anna Knutsenová. Byla by v tom případě někdo jiný?

Náhle si vzpomněla, že tatínek původně chtěl, aby se jmenovala Sylvie. Sofie se pokoušela představit si, že jak podává někomu ruku a představuje se jako Sylvie Amundsenová, ale nešlo jí to. To by přece byla úplně jiná dívka.

Vstala a šla s dopisem v ruce do koupelny.

Postavila se před zrcadlo a upřeně se dívala sama sobě do očí.

„Jsem Sofie Amundsenová,“ řekla.

Dívka v zrcadle odpověděla jenom sotva zratelnou grimasou. Sofie se pokusila zrcadlo předběhnout bleskově rychlým pohybem, ale ta druhá byla stejně rychlá.

„Kdo jsi?“ zeptala se.

/.../

Není to legrační, že Sofie vlastně neví, kdo je? A není to nespravedlivé, že nemůže ovlivnit to, jak vypadá? Svou podobu prostě dostala do vínku. Může si vybrat přátele, ale nemůže si vybrat sama sebe. Nevybrala si ani to, že bude člověk.

Co je to člověk?

Sofie se znovu podívala na tu holku v zrcadle.

„Půjdu se radši učit přírodopis,“ řekla, jako by se omlouvala. A už byla na chodbě.

Nebo ne, půjdu radši do zahrady, pomyslela si. ■

*Jostein Gaarder: Sofiin svět.
Praha Albatros 2002.*

„Zatímco židovský Bůh je přísný, krutý a násilný, Otec nebeský, kterého zvěstuje Ježíš, je laskavý, milosrdný a mírumilovný“ slyšíme občas. Na důkaz tohoto názoru se uvádějí drsné válečné historky o dobývání Zaslíbené země, Boží nelítostné sankce za neposlušnost Izraelitů, pomstychtivé sny žalmistů, kteří vyhlížejí krvavé zúčtování s nepřáteli Božího lidu. Ano, v Hebrejské bibli najdeme celou řadu opravdu pobuřujících příběhů o krutosti nebo dokonce barbarství tehdejších poměrů. Není divu, že věřící Židé i křesťané cítí potřebu násilné texty Hebrejské bible nějak vysvětlit nebo omluvit. A u některých pasáží to opravdu není jednoduché.

Rabíni a teologové navrhují číst Starý zákon jako rozhovor mezi Bohem a jeho lidem, ve kterém se postupně vyjasňuje, jaký Bůh je a co vlastně od lidí očekává. Jakoby teprve v průběhu starozákonních dějin vycházelo najevo, že Bůh není bojechtivý válečník, že se především ujímá bezmocných a bezbranných, vdov a sirotků, že i ti nejobožejší mají u něj zastání. Izrael byl v biblických dobách povětšinou bezmocný maličký národ, vydaný napospas sousedním supervelmocím. Naděje, že Bůh je silnější než bohové pronárodů, a že když na to přijde, klidně si to s nimi rozdá a s přehledem vyhraje, byla často zoufalým výkřikem drcených a zotročovaných obětí bezpráví. Nikde není přece psáno, že pomstychtivé představy žalmistů (jako „blaze tomu, kdo tvá nemluvnata roztříští o skálu“) se Pánu Bohu líbí. Žalmy jsou modlitby, vyjadřují pocity, které autor prožívá, nejde o teologická tvrzení. Mnohé biblické texty o „bojích Hospodinových“ jsou podle všeho zoufalým vyjádřením bezmocných lidíček, kteří doufají, že Hospodin jako Pán nebe a země zakročí a zjedná spravedlnost. Že zatne tipes zločincům a vrahům, že srazí k zemi hit-

lery a staliny biblických dob, že je zastaví v jejich řádění.

Drsné a „nehumánní“ biblické tresty a sankce nás jistě uvádějí do rozpaků. Ovšem v porovnání s tehdejšími sousedy Izraele se vesměs jedná o humanizaci a kultivaci práva, byla to skutečně velmi drsná doba. Ostatně, aby byla zajištěna spravedlnost, musí být k dispozici donucovací moc, to ví každý, kdo šel po setmění prázdnou ulicí, zaslechl za sebou kroky a toužebně se rozhlížel po policejní uniformě.

Přísné postihy za nevěrnost Božího lidu vykládají rabíni jako nezbytná opatření vzhledem k úkolu, který byl židovskému národu svěřen. Židé na sebe odnepaměti brali nesmírnou a svým způsobem strašnou odpovědnost: být světlem a požehnaním celému lidstvu, být ukazatelem cesty k Bohu. Stát se laboratoří a výkladní skříň právého lidství. Jako strážci a správci Božího zjevení pro celé lidské pokolení museli velmi přísně dbát na to, aby tento vzácný dar neshnil a nezčervivěl. Proto bylo třeba přísně naložit se všemi, kdo představovali „škodnou v revíru“, kdo působili jako zánětlivé ložisko rozkladu, které svou infekcí ohrožuje poslání celého národa. Proto slyšíme proroky svolávat hromy a blesky na „špatné Židy“. Misijním pověřením Izraele bylo hlásání spravedlnosti a míru mezi národy, ano, měli pracovat na „polidštění člověka“, vždyť každý člověk (nejen Žid) je podle židovské Bible nositelem Božího obrazu.

I drsné a tvrdé tresty tak dostávají jiný a hlubší smysl: měly být spíše odstrašujícím varováním, aby Izrael nesešel z pravé cesty, aby byl a zůstal „výkladní skříň“, protože to koneckonců „dluží“ okolním národům. ■

*Příště: Judaismus a násilí dnes
– sionismus, novodobý stát Izrael*

Za chvíličku vstoupíme do sálu, třeba na sjezdu mládeže nebo v kině. Ještě naposledy kontrolujeme stav svého vzezření a řádně se rozhlížíme kolem sebe. Už v předsá-
lí se snažíme zjistit, zda někdo nebudí náš zájem. A ejhle... V očích nám zajiskří, srdce se sevře, mysl rozjasní a kdesi dole nám zabublají hormony. To nenecháme jen tak. Vejdeme do sálu, nenápadně oskenujeme okolí a objevíme-li, kam si sedá zřítelnice očí našich, uděláme vše pro to, abychom usedli do řady za náš objekt. (Pokud již na židli někdo sedí, pokusíme se uplatit např. předplatným Bratrstva nebo Koster a dotyčný si jistě přeseďe.)

Ale pozor, vyberme si místo tak, abychom nesešli přímo za NÍ/NÍM, i když máme pocit, že tak můžeme vnímat vůni parfému, letmo se dotýkat vlasů a platonicky snít.

Sedneme si do další řady ob jednoho člověka. (Doporučuji předem zjistit, zda zrcadlově obráceně nesejí někdo, kdo by mohl způsobit šachový pat!) S naším objektem pak vytváříme pomyslné šachové L. Je téměř 100%ní, že pohledy vás dvou se setkají. Potom již záleží na vašem mimickém umu. Věřte, že otevřená pusa s výrazem „Že se mi tam tím popcornem netrefíš“ mnoho úspěchů nepřinese. A má-li náš objekt již svůj doprovod, který vypadá, že by mohl být pro přímého střelce problémem, nevadí! Naše postavení koně, je naprosto vyšachuje ze hry. Tak hurá do společnosti, nabitých sálů a hromadných akcí. A nezapomeňte se občas i vy otočit dozadu, neboť jistě nejste jediní, kdo tento text čte. Snad vám vystačí kapesné na vstupné do doby, než zahlásíte vítězoslavně ŠACH MAT!!

Cože,
Cože!

VĚŘÍM

Petr Gallus

Jump! [čti: džamp!] Skoč! Prostě se odraž a skoč! Nic to není! – Stál jsem na prkně a asi dva metry pod sebou tušil tmavou a sametovou hladinu rybníka. Byl teplý letní večer, něco po desáté hodině, tma. Koupání v naprostém tichu, doprovázeném pouze šploucháním vody o břeh a žabím kvákáním, má v sobě ohromný kus romantiky. Tak proč se nejít vykoupat. A proč si neskochit. Jen tak, z hecu. Jenomže ono se to řekne: jump! Odrazové prkno se trochu kývalo a vrtělo a podtrhávalo moji nejistotu. Klepalo se prkno, klepaly se mně kolena, palce u nohou už připravené s mírným přesahem přes hranu prkna. Jen tak vědět, kam vlastně skáču, kam to spadnu a kdy to přijde. Skočil jsem.

Tak je to prý i s vírou, říkají někteří. Víra je skok do neznáma. Člověk jen musí sebrat odvalu a odrazit se. On už tě třeba někdo chytí, nějak to dopadne. Jenže kam mám

skočit, abych uvěřil? Nahoru? Jen si zkuste vyskočit nahoru – dopadnete na to stejné místo, odkud jste skákali. Dolů? Tohle prosím raději nezkoušejte, možná by se zrovna nenašel nikdo, kdo by vás zpátky nahoru vytáhl. Dopředu? Dozadu? Do boku? Skákej si kam chceš, dokud ti nedojdou síly...

Víru nelze řešit skokem. A už vůbec ne skokem do neznáma. Nelze se vrhnout do tmy jen tak nazdařbůh a čekat na víru, na Boha. Víra se nerodí skokem. Člověk si pro ni sám stejně nedoskočí, ačkoli pořád někam skáče (třeba takhle večer na jedno). Víra totiž nepotřebuje skákat. Ve víře se člověku otevrou oči a on zjišťuje, že už je doma. Je doma, ačkoli sám neměl sílu k Bohu zaskochit. Je doma a žasne, že Bůh zaskočil jeho, protože není kdesi daleko, mimo, ale je tady. Člověk, ten zaskočený skokan, udiven zírá, že ještě než on sám začal skákat kamsi pryč, Bůh už skočil sem. Jednou a jednou provždy.

Martina Trchová se narodila 14. února 1983 v Praze. Od svých patnácti let hraje na kytaru, zcela mimořádně je možné vidět ji i s klarinetem. Písničky, které zpívá, si až na výjimky sama skládá, kromě toho také maluje. Na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy studuje výtvarnou výchovu a češtinu. V době svého studia na gymnáziu hrála své písně s kapelou Vzdušné zámky (později Trch Band), pak se ale osamostatnila. Bez spoluhráčů ale nevydržela příliš dlouho a o prostor na pódiu se často s někým dělí nebo si alespoň na koncerty zve hosty. Během několika málo let stihla vyhrát několik soutěží na největších českých folkových festivalech. Od roku 2002 hrála v duu s Karolinou Skalníkovou (*1980), hráčkou na příčnou flétnu. Spolupracovala také s písničkářem Janem–Matějem Rakem (*1977), synem Štěpána Raka, brilantním kytaristou (jeho úpravu Ježkovy klavírní skladby Bugatti step vám přeji slyšet), jehož jednu písničku Malá samba o srdci přidala do svého repertoáru.

V roce 2001 nahrála demo Teprv se probouzím, z devíti písniček hraje dnes ale už jen Vzpouru. Ta vyšla v nových verzích i na dalších cédéčkách. Roku 2003 nahrála tzv. Maxisingl s šesti písničkami, ten se stal základem pro první a zatím jediné oficiální album Čerstvě natřeno, které vyšlo o dva roky později u Indies Records. Martina album nahrávala s Karolinou i Janem–Matějem a dalšími kamarády, mimo jiné s Máriem Bihárim, Františkem Rabou a Vítem Sázkavským, kteří shodou okolností hrávali se Zuzanou Navarovou. Někteří hudební publicisté pak o Martině mluvili jako o nástupkyni Navarové, pochvalně se o ní vyjádřili Jaromír Nohavica a Jan Burian ji získal do sdružení Osamělých písničkářů. Kapelové aranže vzniklé při nahrávání ní alba byly inspirací ke vzniku doprovodné

kapely, kde kromě Karolíny a Jana–Matěje hráli ještě Martin Mráz na basu a Ondřej Kout na bicí, Martina se přiklonila k elektrické kytáře. Kapela se ale na konci roku 2006 rozpadla a duo doplnil kontrabasista Michal Pospíšil. V současnosti je Karolína na mateřské dovolené, s Martinou a Michalem hraje písničkář a kytarista Patrik Henel. Kromě toho Martina úžeji spolupracuje např. s folkovým duem Hořký kafe, Nestíháme, s písničkářkami Magdou Brožkovou a Žofíí Kabelkovou tvoří humorné trio Ježibabinec. Kromě vlastních písniček nazpívala také jednu píseň Jana Buriana na jeho albu Dívčí válka (2006).

Martininy písničky jsou pěkné dívčí šansony, většinou zpívá o lásce v různých formách, dokonce i o té tělesné dokáže zpívat poeticky (Jinačí znamení). Přes toto téměř jednotné téma však poslech nezevedne a její koncert je velkým zážitkem. Ten, na kterém jsem byl loni v září, byl ještě korunován skvělou tečkou – a capella zazpívanou Černou vránou, písní z roku 1926 (Bye Bye Blackbird), s textem Jiřího Suchého z přes čtyřicet let starého semaforského pořadu Recital 64.

Více na www.trchova.cz ■

Příště: Petr Linhart

INSTANTNÍ PROGRAMY

USTANOVENÍ VEČEŘE PÁNĚ

Petr Gallus

Pomůcky:

zpěvník, bible, papíry, fixy, nůžky, velký arch papíru

Postup:

1. rozdělte se do 4 skupin, každá skupina si vezme jeden z následujících textů: Mk 14,22–26, Mt 26,26–29, Lk 22,15–20, 1K 11,23–26

2. odpovídejte na otázky:

- znáte tuto verzi slov ustanovení?
- co vás v textu zarazí, překvapuje?
- je zde něco, čemu nerozumíte?
- používá se tato verze ve vašem sboru při VP?

3. rozstříhejte text na jednotlivé věty, popř. úseky vět

4. spojte se všichni dohromady, přečtěte si vzájemně texty, srovnajte je a sdělte si výsledky svého dosavadního rozhovoru ve skupině

– který text se u vás používá při bohoslužbách?

– který z textů je vám nejbližší a proč?

5. smíchejte rozstříhané věty dohromady a pokuste se společně sestavit ideální či pro vás nejpřijatelnější podobu slov ustanovení

– které věty vypadly a proč jste je vynechali? (nesrozumitelné, nicneříkající, vycpávka...)

– proč jste použili právě tyto věty? (srozumitelné, od každého trochu, maximální/minimální možný rozsah...)

6. pokuste se vzájemně odpovědět na následující otázky k textům:

– co by pro konkrétní praxi znamenalo

„kdykoli budete pít“ (1K 11,25)?

– jak rozumíte spojení „na mou památku“? (oslava něčeho minulého, připomínka dávných událostí, slavení aktuálního dění...)

– kdo je zde hostitelem? A kdo je hostitelem při našem slavení VP? Je to totéž?

– co se to vlastně konzumuje? Je to chleba a víno nebo ještě něco jiného?

– dokázali byste si představit jiné potraviny?

– „prolévá se za mnohé“ (Mk 14,24) – kolik lidí to je a kteří? (jsou mnozí všichni, nebo naopak jen někteří? je někdo, pro koho Kristova krev prolita nebyla? Musí k tomu člověk splnit nějaké podmínky, jako např. uvěřit atd.?)

– kdo je zván? pro koho je večeře určena? (jen pro učedníky nebo také i pro nás? Jen pro věřící nebo i pro pohany?)

– jaké nádobí je potřeba?

– existuje nějaké správné pořadí chleba–víno X víno–chleba?

– kolik si člověk smí/má vzít/upít?

– co je nová smlouva a co smlouva stará?

– proč se má tento hod opakovat?

– jak dlouho se má opakovat?

– říká nějaký text, kolikrát do roka by se VP měla slavit?

– vyplývá z textů jasně, jakým způsobem by se VP měla slavit? (vysluhuje pouze farář, podává ostatním; miska s chlebem a víno kolují mezi přítomnými; jednotliví lidé si vysluhují navzájem...)

7. sesedněte se okolo velkého papíru, doprostřed napište „Večeře Páně“ či

nakreslete chléb a víno. Na papír napiš-
te své nápady:

– čím je VP pro vás? (radost, povinnost,
vážná chvíle, trapná chvíle, prázdný ritu-
ál, nevyhnutelnost, nutnost...)

8. požádejte svého faráře, aby vám příš-
tě odpověděl na všechny nejasnos-
ti a nezodpovězené otázky; ať vám dá
nahlédnout do kuchyně své přípravy
VP. Navrhněte mu, že příští VP ve sbo-
ru připravíte společně (liturgie, modlit-
ba před i po VP, čtení, písně) – nenech-

te se odbýt a naléhejte na nové prvky,
alternativní texty atd.

Zakončení: Svítá 135

Modlitba:

Pane Bože, ty nám dáváš často víc, než
jsme schopni na první pohled pochopit.
Děkujeme ti za to. Děkujeme, že nejs-
me odkázáni sami na sebe, ale můžeme
čekat štědrá překvapení z tvé ruky. Jako
tvoje děti k tobě společně voláme:

Modlitba Páně

UZDRAVENÍ U RYBNÍKA BETHESDA

Martina Kadlecová

Hra s následným promyšlením biblické-
ho textu

**J 5,1–18 Uzdravení u rybníka Bethes-
da aneb Pro smilování Boží, kdy se ten
anděl zase zjeví**

Pomůcky:

bible, zpěvníky, lano, koblíhy nebo bon-
bóny, velký arch papíru, barevné popi-
sovače

Postup:

1. část: přečtete text z bible, včetně
pozn. ve 4. verši
2. část: pomocí hry přiblížíte zúčastně-
ným atmosféru boje o prvenství panují-
cí v „lázních“ Bethesda, kdy v rozhodující
chvíli neznám bratra

Rozdělení rolí:

38 let nemocný (svázejte ho lanem) =
diagnóza asténie, celková tělesná sla-
bost

Anděl Páně: zprostředkovává zjevení

bonbónu nebo koblíhu

Ostatní: jsou společenství v lázních,
čekající na zázrak

Sedí se v kruhu nebo půlkruhu, „anděl
Páně“ položí doprostřed pamlskek
a smluvené znamení
(např. tlesknutí) je signál k závodům, kdo
se dobroty zmocní první, je uzdraven
a již se dalšího boje o milost neúčastní,
ostatní mohou čekat na zjevení dalšího
dobra=dobroty=koblíhu.

Jak to může probíhat viz poznámka.

3. část: po písničce sesedněte kolem
velkého archu papíru, dejte k dispozi-
ci popisovače a společně promyšlet
atmosféru místa zvaného „Dům milos-
ti“ a význam příběhu. Na papír napiš-
te doprostřed hlavní heslo „Bethesda –
Dům milosti“. Pokračujte úvahou podle
následujících bodů. Všechny výpovědi
zapisujte na papír.

Uvedení do příběhu:

Rybník byl obestaven sloupořadím

a vznikly jakési lázně. Kolem dokola spousta nemocných čekala na svou životní šanci. Přestože se místo jmenovalo Dům milosti, milost tam byla k máni jen čas od času. Člověk musel mít trpělivost, štěstí, spolehlivého pomocníka, aby se milosti uzdravení dočkal.

a) Vžijte se do role nemocného, máte jet do lázni. Podle jakých kritérií byste se rozhodovali zda jet či nejjet? Co je důležité? (s kým, na jak dlouho, bylo by to např. o prázdninách, jak daleko, kolik by to stálo, vážnost zdravotního stavu, pověst lázně; mají tam rodiče nějaké známé, aby mohli zařadit protekci; věhlasný lékař, důvěryhodná a úspěšná léčebná metoda...)

b) Podle stanovených kritérií posuďte Bethesdu.

c) Vymyslete jiné názvy pro Bethesdu, které by více odpovídaly realitě tam panující (dům vrtkavého štěstí, andělovy vary, dům tělovýchovy a sportu; lázně s velmi omezenou pracovní dobou, hlavní doktor má skoro pořád „padla“, je skoro pořád někde pryč, na pracovišti se zjevuje jen čas od času...)

d) Je nějaký rozdíl ve zjevení anděla Páně v lázních a tím, když se tam zjeví v den sobotní Ježíš? (v přístupu k člověku, ve způsobu udělení milosti, uzdravil taky jen jednoho, proč neuzdravil všechny – podle anamnézy soudím, že se sklonil k tomu nejobožejšímu, který se už nemůže spoléhat na vlastní sílu, schopnosti a možnosti, za stávajících podmínek v milost uzdravení těžko mohl doufat.

e) Čím Ježíš Židy provokoval? A k čemu?

f) Jaká je role Ježíše v příběhu? (lékaře – provokatéra; s uzdravením 38 let nemocného se mohlo počkat klidně do zítřka, nebo ne? Ježíš přichází do Domu milosti právě proto, aby zde demonstroval jinou představu milosti. V sobotu se nesmí mimo jiné uzdravovat (pokud nešlo o život) a nesmí nosit břemena. Lékař přistupuje k nemocnému člověku se snahou mu pomoci, zachránit ho. Úkolem lékaře není člověka potrestat za to, že je nemocen, nebo nejprve zjišťovat jeho vlastní podíl na zavinění nemoci, a podle toho ho buď léčit nebo ne. Můžeš si za to sám, tak trp! Lékař ihned zahajuje resuscitaci a léčbu, snaží se zachránit člověka ze smrti, bez ohledu na míru vlastního zavinění. Až když je člověk z nejhoršího venku a začne se zase stavět na vlastní nohy přichází varování: dej si bacha, mohlo by tě potkat něco horšího.

g) Jaká je role Židů? (soudí podle Zákona, role soudce – soudce soudí na základě zákona, přestoupení musí být kvůli spravedlnosti odsouzeno a potrestáno, nemůže pomáhat provinilci.

h) Jaká je role anděla Páně?

i) Ježíš nechává uzdravenému prostor svobody. Kam asi po svém uzdravení půjde, než ho Ježíš opět v chrámu vyhledá? Vžijte se do situace uzdraveného astenika, člověka celkově zesláblého, který v lázních čeká – možná už jen ze setrvačnosti. Už asi nemá sílu doplazít se do vody, ani odejít pryč, když v Bethesdě je to pro něj – zdá se – bez šance. Spřádal ještě po 38 letech plány, co udělá, až bude uzdraven?

j) Je to bonzování, když uzdravený řekne, že to Ježíš ho uzdravil? Nebo je to jeho

vyznání víry a přiznání se k autoritě, která opravdu přináší milost.

k) Co je svinuté lože pod paží uzdraveného, se kterým se promenáduje v chrámu? (Břemeno, které se nesmí v sobotu nosit, natož se s ním procházet v chrámu; červený hadr na býka; transparent s heslem: Rozhodující autoritou mého života je Ježíš, nikoli zákon; důkaz odkazující k Ježíši...)

l) Co horšího by mohlo uzdraveného astenika potkat?

m) Jak je to s pracovní dobou Otce v nebesích? (opravdu pracuje bez přestání?; jak se to projevuje?)

Závěr příběhu:

Při uzdravení v sobotu se dostala do konfliktu dvě příkázání Zákona. Kultovní povinnost vůči Bohu s mravní povinností vůči bližnímu. Při takové kolizi jednotlivých ustanovení Zákona platila zásada, že povinnost vůči Bohu má přednost před povinností vůči člověku, pokud nešlo o život. (Ježíš schválně a provokativně uzdravuje v sobotu toho, který když čekal 38 let, tak to klidně mohl den počkat). Ježíš, průkopník a nositel konzervativní avantgardy posunuje náboženství dopředu. Zvěstuje jiný vnitřní řád tím, že říká – nikoli Boží slávu, ale milosrdenství k člověku prikazuje Zákon. Boží sláva je právě v příklonu k člověku. Tento zákon příklonu k člověku dotáhl Ježíš svou smrtí pro naši záchranu do konce. Zakončení setkání: účastníkům je potřeba na prvním místě poděkovat, neboť se jim jistě podaří vymyslet lecos nového, čím bude obohacen i sám moderátor setkání. Z takového setkání nad textem se může stát hostina, nabízející širokou škálu podnětů k dalším úvahám.

Pozn.: Těžko předvídat, co se při zjevení koblihu semele! V Husovicích první koblihi uchvátil Honza Ženatý, který přišel pozdě, až po čtení z bible, ale „uzdraven“ byl první, a tak se zase jednou potvrdilo ono biblické „poslední budou první“. Gregor – 38let nemocný, přivázaný k židli, byl tak chtivý uzdravení, že při druhém zjevení skočil po koblihu i se židlí, a byl jeho! Ovšem Valda mu půlku vyrval. Kluci tak perfektně předvedli atmosféru nelitostného boje, panující v Bethesdě. Já jsem ovšem byla průběhem poněkud překvapena a dostatečně jsem jejich nasazení pro věc neoceňila. Doporučuji nechat atmosféru hry v účastnících postupně doznívat, předčasně nehodnotit, zúčastněným velmi poděkovat. Vzhledem k tomu, že někteří účastníci jsou schopni nevídaných výkonů i přivázání na židli, snad by bylo vzhledem k bezpečnosti lepší hrát bez židlí, v sedě na zemi.

Modlitba:

Pane Ježíši,
děkujeme, že jsi přišel jako podivuhodná uzdravující síla našich životů, našich vztahů, našeho nitra i našich cest. Tvá milost nás předchází, a přesto není možné s ní kalkulovat. Tvá milost se nám nabízí vždy a všude, a přesto není laciná. Tvá milost se nám nabízí jako jedinečná možnost nového života navzdory počtu našich provinění a hříchů, kterých máme jako ježek blech. Děkujeme za ni.

Amen

Co je vlastně „EKO“? Jak se zorientovat v tom, co je životnímu prostředí přátelské a co ne? V tom nám mohou pomoci takzvané ekoznačky. Co tedy ekoznačka je a co není a co to vlastně znamená? Podle jakých dalších údajů se můžeme orientovat?

Zaručeně důvěryhodnou ekoznačkou je označení „Ekologicky šetrný výrobek“ (1), které je výrobkům propůjčováno Ministerstvem životního prostředí. Značka je udělována podle daných pravidel pro jednotlivé kategorie výrobků, která posuzují celý životní cyklus výrobku (spotřebu energie a surovin, produkci škodlivých látek během výroby a používání, způsob likvidace atd.) i jeho obal. Mezi současných 43 kategorií, ve kterých je značka přidělována patří např.: papírenské výrobky, prací a mycí prostředky, nátěrové barvy, izolační hmoty, kotle na plyn i biomasu, textilie, ale i ubytovací zařízení. Pro naši českou ekoznačku existuje i evropský ekvivalent – modro–zelená kytička (2).

Ale pozor: ekologická šetrnost výrobku se může snížit nesprávným zacházením, např.: topením v kotli mokřým dřevem nebo vyhazováním plastových obalů do směsného odpadu. Seznam výrobků s tímto označením a další podrobnosti můžete získat na: www.cenia.cz.

I jiné země mají své ekoznačky, ale jejich „ekologičnost“ se snižuje tím, že k nám musí být přepravovány na velké vzdálenosti.

Z dalších důvěryhodných značek v ČR existuje: „Natur papír“ – pro papírenské výrobky o 90% sběrového papíru a nedávno vzniklá ekoznačky „CPK – certifikovaná přírodní kosmetika“ pro čistě přírodní kosmetiku a „CPK – bio“ pro přírodní kosmetiku, která je navíc nejméně z 10% tvořena surovinami v kvalitě BIO.

A co znamenají všechny ty ostatní značky, které můžeme na výrobcích najít? Co třeba „Zelený bod“ (4)? Víte, že každý kdo produkuje obal má ze zákona povinnost ho zase odebrat a využít? A zkusili jste někdy donést výrobci obal od čokolády? Nezkoušejte to! Pokud má totiž na obalu namalovaný „zelený bod“, znamená to, že výrobce platí firmě, která se o to postará za něj – ovšem pouze v případě, kdy obal odložíte do správného kontejneru na tříděný odpad.

„Panáček s košem“ (5) je zase důsledek jiného zákona. Výrobce vás má informovat, co máte udělat s výrobkem, až ho již nebudete potřebovat. Tato značka tedy znamená že ho můžete hodit do koše, protože výrobek není vratný, ani nepatří mezi nebezpečný odpad. Můžete ho dát do kontejneru, ale neporadí vám do jakého.

Důležitou informací je značka „recyklace“ (6) – tříšipkový trojúhelníkový symbol, který má uprostřed číslo nebo pod sebou zkratku, určující z jakého materiálu je obal vyroben. Pokud zkratkám rozumíte, může vám poradit, do jakého kontejneru odpad vyhodit. Více na www.jaktridit.cz.

Přidávám ještě pár slov o „energetickém štítku“, kterým je označený každý energeticky náročnější spotřebič – chladnička, pračka, trouba, žárovka atd. Štítek obsahuje údaje o spotřebě energie (od písmenka G, což je žrout, o kterém je vůbec hanba mluvit až po A nebo dokonce nejlepší A+ i A++), účinnosti, ztrátách atd. Pro každý spotřebič platí trochu jiná pravidla, a proto doporučuji: www.usporiespotrebice.cz.

Chybí vám tu ještě nějaká ekoznačka? Tak o té přistě. ■

© A.B. M.V.

r. 982 Erik Rudý objevil Grónsko
a nazval je zelenou zemí

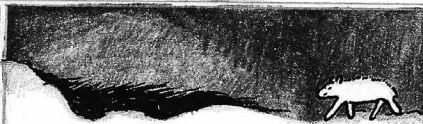
Uspořádal několik výprav...

... a mezitím pokřesťanštění Vikingové
začali Grónsko kolonizovat.

GLOBALNÍ OCHLAZENÍ

o čtyřista let později
však došlo k výrazné
změně počasí...

Grónsko přestalo být zelenou zemí...

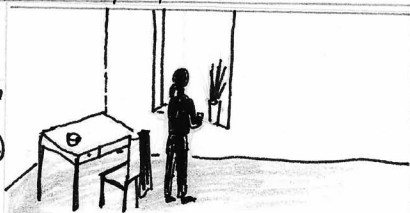
na pobřeží se nahromadily kvy a
spojení s Grónskem bylo přerušeno...

o dalších 300 let
později...

WOGEN, 1706

... se o Grónsku dočetl
ve staré kronice farář
Hans Egede, který působil
ve městečku na Lofotských
ostrovech

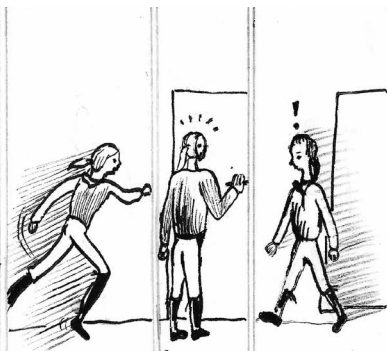
BYLI VYHUBENÍ DOMORODCI, NEBO SE S
NIMI NADĚJNĚ SMÍŠILI?

ZŮSTALI KŘESŤANŮ,
NEBO SE VRÁTILI K POKANSTVÍ?

Jenže, vždyť spojení
s nimi bylo přerušeno
ještě před reformací.

To ovšem pak znamená,
že zůstali katolíky
a jsou na cestě
k zahynutí!

Egede nemeškal a napsal dopis
Frederikovi IV., králi dánsko-
norské unie.

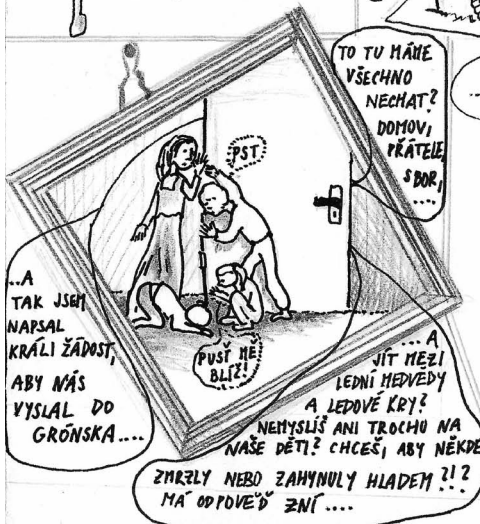
JEHINKVI!

MUSÍME TAM USPOŘÁDAT VÝPRAVU!
A ZJISTIT, CO JE S NIMI...

Jen si ještě musel promluvit se
svou ženou Gjertrud... Její odpovídání
si však za rámeček dát nemohl...

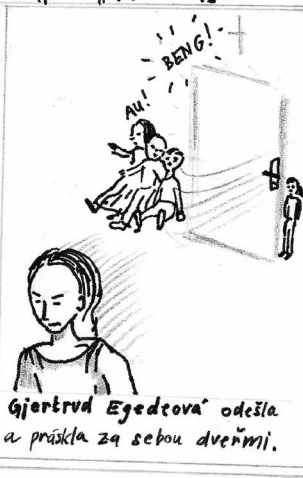

TO TU MÁME
VŠECHNO
NECHAT?
DOMOV,
PŘÁTELE
ŠDOR!

... NE A STOKRÁT NE!

ALE...

Gjertrud Egedeova odešla
a práskla za sebou dveřmi.

PŘESVĚDČÍ EGEDE SVOU ŽENU?
JAK ZAREAGUJE DÁNSKÝ KRÁL?
A CO NA TO OBYVATELE WOGENU?

čtete v
Bratrstvu č. II.!

Babiččin rodný dům v Liberci považují za svůj druhý domov. Jezdili jsme k naší babičce, paní Emilii Veverkové, téměř každý víkend. Stoupali jsme po schodech a babička nás ve dveřích halasně vítala: „Nazdáár, nazdáár!“.

Scházela se tu celá naše široká rodina. Běhaly jsme s mými sestřenicemi po celém domě, krásné tajemné půdě a zahradě. Pamatuji si, jak jsem ráda poslouchala její vzpomínky a vyprávění. Prožila dlouhá těžká období. Její muž Dr. Josef Veverka, sociální demokrat, novinář a poslanec v poválečném národním shromáždění, byl několikrát během jejich manželství vězněn. Nejprve za okupace. V té době také zemřel jejich první syn Vašíček. Pak byl v 50. letech ve vykonstruovaném procesu odsouzen k doživotí. Babička, původním povoláním učitelka, už nikdy učit nesměla.

Jejich manželství trvalo 34 let. Z toho její muž strávil 17 let života v nacistických a komunistických věznicích. Prošel 33-ti věznicemi a koncentračními tábory.

Dnes je babičce 95 let. Scházíme se u ní dodnes. Bývá nás i kolem třiceti. Přes všechny těžkosti a hrůzy, které prožila „...bych znovu Josefovi svou ruku ke společnému životu podala“, píše v závěru své knížky vzpomínek. Je to obdivuhodná žena.

Babi, pocházíš z velké rodiny. Byla jsi nejmladší z pěti sester. Vzpomínáš si, na co jste si v dětství s oblíbou hráli?

Protože jsem byla nejmladší, byla jsem hýčkána jak sestrami tak rodiči. Sestry byly o 9 až 14 let starší a měly už jiné zájmy. Většinou jsem byla odkázaná sama na sebe. Ráda jsem pobíhala po dvou velkých zahradách. Nejraději jsem si hrála v květinové zahradě, kde jsem se mohla houpat na houpačce. O hračky jsem moc nestála. Na jaře jsem cvrnkala kuličky do důlku nebo běhala za dřevěným kruhem, který jsem roztáčela kláčkem.

Jaké jsi měla životní plány a představy o budoucím životě po maturitě na učitelském ústavu v Jičíně v roce 1932?

Těšila jsem se, jak budu vyučovat na některé obecné škole. Byla ale nouze o volná místa, takže jsem začala vyučovat až 15. listopadu v Heřmanově Městci jako výpomocná učitelka za onemocnělého učitele. Padesát žáčků první třídy se na mě důvěřivě dívalo a já nevím, jestli jsem si tehdy dost uvědomovala tu velkou odpovědnost. Samozřejmě bylo, že jsem se za místem musela daleko stěhovat. Byla bych přijala zaměstnání i na Slovensku.

Kde a jak jsi se seznámila se svým mužem?

O prázdninách roku 1937 jsem jela navštívit sestry do Liberce. Sestra Riči byla dobrá organizátorka všeho dění. Jeden večer jsme se dvěma švagry šli do nově zřízené kavárny Imperiál. Když jsme se usadili, od dveří přicházel velmi pěkný muž s mladší dívkou. V tom vyskočil můj švagr, který se s Dr. Veverkou znal a pozval ho k nám ke stolu. Tančili jsme spolu při náladové hudbě kavárenského orchestru. Druhý den jsme se sešli znovu. Třetí den večer mě Josef požádal o ruku. Byla to láska na první pohled. Bylo mi 25 let a Josefovi 34 roky.

A co na to tvoje maminka?

To byl těžký úkol seznámit maminku s mým úmyslem. Vzala jsem si na posilu Riči a jely jsme do Jičína, kde maminka tehdy bydlela. Když jsem jí to oznámila, ptala se, jak dlouho se známe a já řekla týden. Matka nemohla zprvu uvěřit, že se chci vdávat po týdenní známosti. Zůstala ohromena a pak řekla: „To musí být nějaký blázen nebo dobrodruh!“ Celou noc jsme nespaly. Chvilku plakala maminka a říkala, že si myslela, že se budu věnovat svému povolání. Chvilku jsem plakala já, protože jsem si chtěla prosadit svou. Až k ránu Riči rozhodla, že bude nejlepší, když maminka pojedje do Liberce, aby Josefa poznala. Mezitím moje další sestra Pepi uspořádala večeři a pozvali jsme Josefa. Mamince se hned zalíbil. A ještě ten večer jsme domluvili datum svatby. Brali jsme se pět týdnů po seznámení 24. srpna 1937.

V roce 1938 jste jeli na svatební cestu do Paříže. Jak na tebe Paříž zapůsobila?

Na cestu do Paříže jsme se vydali o prázdninách roku 1938. Maminka nám dala peníze na nábytek a my jsme si dali 10 tisíc stranou. Protože Josef po promoci studoval rok na Sorbonně a o Paříži mi vypravoval, moc jsem se těšila. Ubytovali jsme se v Latinské čtvrti, v malém penzionu a užívali si Paříže. Tenkrát byly tři franky za korunu. Byli jsme mladí a zamilovaní. Tak trochu jsme zapomínali na situaci doma, kde již panovala rozbouřená atmosféra vlivem Henleinovy strany. V Paříži právě probíhaly oslavy dobytí Bastily a Josef, jako novinář, po slavnosti, kam jsme byli pozváni, se zde setkal se známým redaktorem ČTK. Společně jsme se vydali po večerní a noční Paříži. Josefův kolega navrhl podívat se do jednoho nočního podniku. Já byla hned pro. Starý Číňan s copánkem s úklonami přinesl mátový čaj. Ozýval se monotónní zpěv. Později jsme sestoupili po schodech dolů. Bylo tu šero a dusno. Podél stěn byly vidět ležící nebo sedící postavy na polštářích, kouřící nějaké dýmky. Pochopili jsme, že jsou to kuřáci opia. Ani jsme se moc nerozházeli a rychle hledali východ. Litovala jsem své všetečnosti.

Tvůj muž byl pak dlouhá léta vězněn. Kde jsi brala sílu, když ti bylo nejhůř?

Tehdy v té těžké době si ani člověk neuvědomoval v jakém žije nebezpečí, co se na něj valí. Když ho zatkl gestapo poprvé, měla jsem pěti měsíčního Vašíčka. Po dvou letech v roce 1942 se Josef z německé káznice vrátil. Za tři týdny po jeho návratu náš Vašíček zemřel. Lékař u něj zjistil zápal mozgových blan. Nebylo dost účinných léků. Nemohli jsme mu pomoci. Bolest nad jeho ztrátou aspoň trochu mírnilo vědomí, že jsme byli s manželem zase spolu a mohli se v zármutku jeden o druhého opřít a utěšit se. V roce 1944 byl gestapem zatčen podruhé a propuštěn až ke konci války. Od malička mne moje maminka vedla k večerní modlitbě, a tak po celou dobu mého života mne modlitba dávala sílu a trpělivost. Již v tu noc, když v roce 1950 Josefa znovu sebrali a já zůstala sama se svými čtyřmi malými dětmi, jsem celou noc svítila a do rána neusnula. Věděla jsem, že se můžu obrátit jen k Bohu. V roce 1954 jsem byla přijata do sboru evangelické církve v Nymburce, kde jsem také nacházela útěchu a sílu.

Co tě přivedlo k napsání vzpomínek?

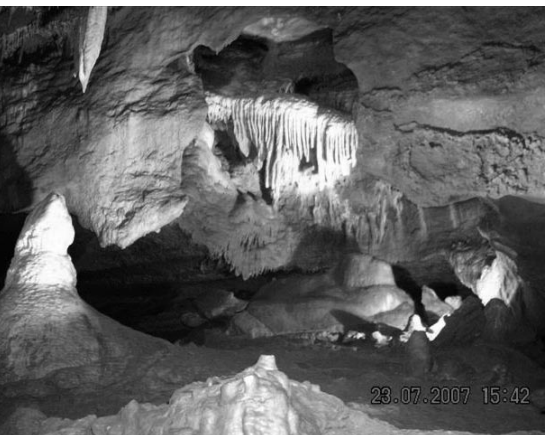
Hodně přátel mě k tomu nabádalo, V 50. letech jsem začala psát, ale nedokázala jsem pokračovat. Stránky se dostaly do rukou mých dětí. Říkaly, mami, měla bys pokračovat. V roce 2002, v devadesáti letech jsem se k nim vrátila a dopsala je. Prožila jsem celé století. Lituji, že se Josef nedožil roku 1989. Účastnila jsem se demonstrací na Václavském náměstí. Časem jsem viděla, že politická situace není ideální. Dříve to byla čest být v politice. A služba. Odpovědní činitelé by se měli především starat o blaho státu a ne, jak se i stává o blaho osobní. Vzpomínám na naši první republiku, která také nebyla bez chyb, ale byla vzorem demokratické republiky vedené T.G.M. Moje generace prožila dvě světové války a dva nelidské režimy, které těžce poznamenaly morální citění našeho lidu. Dnes žijeme svobodně, ale měli bychom znát naši minulost, zajímat se o ni a poučit se... ■

„...zemský ráj to na pohled ...“ tak se zpívá o naší zemi v hymně. V rubrice Víkend za humny vám chceme představit zajímavá místa naší vlasti a dát vám tak tip na víkendový výlet.

V létě jsme s přáteli uskutečnili puťák po Českém krasu.

Ač je tento kraj hojně navštěvován turisty, můžete zde najít i kouty, kde se zastaví čas, kde je možné si naplno užívat ticha

zaujmu svou pestrou krápníkovou výzdobou a nálezy koster pravěkých lidí a zvířat. Poté se vydejte do Tetína, místa, které proslavil ve Starých pověstech českých Alois Jirásek. Tam je možné o hradu Tetín najít zmínku. Dnes už tady najdete pouze zbytky valu, z něhož se vám naskytne jeden z nejhezčích pohledů do údolí Berounky. Pod vyhlídkou se rozkládá rokle s velkým počtem jeskyní, v nichž žijí houfy netopý-

a přitom vnímat krásy přírody, která k vám promlouvá.

Na jih od Prahy najdete opravdový přírodní ráj, který svou rozmanitostí a divokostí okouzlí snad každého. Vápencový podklad tvoří převážnou část geologické stavby, která je rozryta krásovými kaňony a roklemi, provrtána mnoha jeskyněmi a na svém povrchu nese porosty dubových hájů. Samotným středem protéká nádherná řeka Berounka, kterou oslavoval ve svých knihách Ota Pavel.

Naše výprava začala v Berouně a toto místo lze jako start cesty doporučit. Z Berouna není problém dopravit se do Koněprus, u nichž se nalézají nejnámější a největší jeskyně v Čechách – Koněpruské jeskyně. Jsou tvořeny masivem Zlatého Koně,

v samotné vesničce je možné navštívit expozici vyprávějící o životě českého kronikáře Václava Hájka z Libočan, který tu pobýval. Odtud vede překrásná stezka přes národní přírodní rezervaci Koda. Když se vydáte odbočkou z modré značky, dostanete se ke Kodske jeskyni, která je volně přístupná. Zde byly nalezeny kamenné nástroje, které se dochovaly až z doby kamenné. V místní vsi se nalézají krasové zlomové prameny, u něhož se dá pěkně odpočinout a nabrat nové síly. Zajímavé je, že tento pramen po celý rok nezamrzá.

Následuje klesání do Srbska, což je rušnější vesnička s vodáckým tábořištěm. Další zajímavostí na cestě je Svatý Jan pod Skalou. Je to nejmalebnější obec v Českém krasu. Svoji historii počítá od konce

9. století, kdy zde působil první křesťanský poustevník Ivan. Žil v tamních jeskyních a váží se k němu spousta legend. Celá vesnička je posazena v úzkém, hlubokém kaňonu s monumentálními skalními stěnami. Kromě asi pěti domků je zde klášter ze 13. století a hned vedle barokní kostel ze 17. století, propojený s jeskyní, v níž Ivan přebýval. Nyní je v ní expozice věnovaná jeho životu.

Vedle bývalého kláštera začíná okružní naučná stezka, která vede na skálu nad obcí. Z ní se můžete vydat do Solvayových

Stačí se vydat od hradu na severozápad a zanedlouho se ocitnete, aniž by bylo nutné absolvovat dlouhý let letadlem přes oceán, v Americe. Tedy v krasové oblasti plné opuštěných lomů, zasazených v rudých a bílých útesech skal, mezi nimiž v paprscích slunce probleskává jasně zelená voda jezer, ležících v hlubokých údolích kaňonů.

Malá Amerika, Mexiko, Velká Amerika. Tyto lomy jsou vyhlášeným místem trampů a dobrodruhů a svým jedinečným vzhledem a rozměry opravdu připomínají atmosféru Divokého západu. Největší z nich, nazva-

lomů se skanzenem, který dokumentuje historický vývoj těžby vápence. Můžete si tu vyzkoušet vyhlídkovou jízdu do štol, spojenou s výkladem o těžbě. To vše má na starosti a o chod a zvelebování lomu se stará sdružení Barbora, čítající asi 20 nadšených dobrovolníků.

Poté se můžete vydat na další putování po červené značce lesy a hvozdy k hradu Karlštejn. Brzy pochopíte, proč si král Karel IV. vybral toto místo k odpočinku a rozjímání a nechal zde vybudovat tak majestátní hrad. Ten, koho neodradí davy turistů, jej může navštívit. Naše srdce dobrodruhů nás však vedla dál, do míst, o kterých jsme tolik slyšeli a toužili je navštívit. Staly se pro nás cílem této cesty a stejně tak se mohou stát cílem i pro vás.

Velká Amerika (dlouhý cca 800 m, široký 200 m a 100 m hluboký) je propojen s okolními lomy dlouhými šachtami. Po obvodu Velké Ameriky vede turistická značka s několika vyhlídkami. Strmé skály lákají ke zlézání. Ale za tento risk již několik stovek hazardérů, ač jsou před nebezpečím varování výstražnými nápisy se zákazem vstupu, zaplatilo životem.

Rozhodně si tento kus země nenechte ujít. Stojí za podívání. Až si Ameriky dostatečně užijete, sejdete přes vesnici Mořina zpět do Karlštejna.

Z Karlštejna už není problém se vlakem dostat do Prahy a odtud již do všech koutů naší pěkné země.

Tak si to hezky užijte a za měsíc zase jít nam. ■

ZAHOĎTE PLASTOVÝ KLÍČ OD RÁJE

Olcha Richterová

film

Orientálně zkroucené stromy na vršku nad Teheránem připomínají vzor na babiččině přehození přes postel. Jsou ale bezlisté a v černobílém animovaném provedení vzbuzují úzkost – podobně jako situace v osmdesátých letech, popisovaná na začátku filmu. Írán školačky Marjane Satrapiové, dnes žijící ve Francii a těšící se z úspěchu stejnojmenného komiksového románu, se otfásá v základech. Právě byl svržen šáh a rozpoutala se islámská revoluce. Čistky, zatýkání, popravy. Ty, kteří byli v opozici proti šáhovi, nový režim umlčel dřív, než se mohli obrátit i proti němu – například komunistického strýčka hlavní hrdinky. Její liberální, vzdělaná rodina jí poskytuje zázemí, které v Íránu asi mnoho dívek nemá, a ona z pohledu již dospívající dívky líčí válku s Írákem a střety s všudypřítomnou mravnostní policií.

Atmosféru každodenního strachu o život divák snáší díky úžasným frkům, sebeironii a poutavému grafickému zpracování. Přesto ale přijde úleva, když Marjane odejde na studia do Vídně a my můžeme sledovat „klasické“ problémy člověka přesazeného mimo domov, do jiné kultury.

Děj filmu pokračuje, nebudu ho ale líčit, prostě se na něj jděte podívat. Odbojná, svěhlavá postava hlavní hrdinky vzdorující nesvobodě s odvahou a vtipem si vás myslím dost získá. Favorit číslo dvě je babička, která si každé ráno dává do podprsenky jasmínové květy a svou vnučku často upozorňuje na leccos podstatného (třeba že si má sundat šátek, když je doma a nemusí se bát). Nádavkem se pak dozvíte o zemi, v níž při náboru chlapců do války rozdávali plastové klíče s tím, že kdyby je to roztrhalo, odemknou si vrata do ráje.

Persepolis,
Francie, USA,
2007. Režie:
Vincent
Paronnaud,
Marjane
Satrapi

ŠIRÉ SARGASOVÉ MOŘE

Olcha Richterová

knih

Četli jste Janu Eyrovou? Možná si vzpomínáte na moment, kdy vyjde najevo, že Janin nastávající, pan Rochester, už je ženat. Manželku, velkou krasavici, si kdysi přivezl z ostrovů v Karibském moři. Je ale šílená, a tak ji drží pod zámek v podkrovní místnůstce. Na zmínku o této ženě navázala Jean Rhys (taktéž původem z Karibiku) a vytvořila strhující příběh o tom, co mohlo předcházet uvěznění bláznivé cizinky.

Začíná dětstvím na Jamajce nedlouho po zrušení otroctví. Antoinette, dcera kreolky a Angličana, bývalého otrokáře, nepatří ani mezi domorodé obyvatele, ani mezi bílou „šlechtu“, a touto rozpolceností a traumaty z dětství je poznamenán i její sňatek, do něhož ani jeden z nich nevstupoval zcela svobodně.

Své vrcholné dílo plné zářivých tropických barev, které se prolínají s velice temnou tragédií, Rhys tvořila mnoho let. Vyšlo v Anglii r. 1966 a záhy se zařadilo mezi nejslavnější postmoderní, postkoloniální díla. Velice chytře využívá detailů zmíněných v Janě Eyrové, přitom ale vypráví svébytný příběh. Není jen o neporozumění dvou kultur, hodně jde i o postavení žen. Nabourává tradiční pohled na „kladase“ Rochesterera z Jany Eyrové i na podstatu šílenství jeho ženy. Po zážitcích a zkušenostech, kterými prošla, by měl narušenou psychiku asi každý, natož kdyby ho zavřeli do malé místnůstky v tmavém, studeném domě v neznámé zemi. Jedinou slabinou českého vydání je překlad, který nerespektuje zvláštní styl originálu a vyprávění proto působí méně svižně a postavy jsou trochu plošší a černobílejší. I přesto si vás kniha, myslím, získá.

Rhys Jean:
Širé Sargasové moře.
One Woman
Press. 2003.

Spíš než na koncert to vypadalo na komorní seanci zasvěcenců. Podnik bzučel obvyklým kavárenským cvrkotem a nikdo nepůsobil dojmem, že se pustí do portugalského muzicírování. Nakonec ale stačilo odhrnout těžký závěs, za kterým jsem celou dobu tušila kuchyni. A ejhle, místo vrchního nad řízky je tu malý sál, stolký s vínem a olivami tonoucí v příšeři a na pódiu jako dlaň čtveřice muzikantů v černých oblecích a pláštích. Dvě kytary, viola a zpěv se proplétají v kolébavých teskných písničkách, tak poslouchejte, to je Portugalsko, to je fado. Učené knížky praví, že v něm najdete melodie černých otroků, arabských kupců i portugalských námořníků, které cizinec nemůže nikdy úplně pochopit. Jen místní prý umí namíchat tu správnou špetku stesku, krapet snění a všechnu hloubku dálav, co se jí tam vejde. V Portu ho zpívají jinak než v Lisabonu, a v Coimbre, odkud je i čtyřlístek hudebníků, bylo díky nejstarší portugalské univerzitě fado odjakživa studentskou záležitostí. Ale jen si zkuste představit, že by třeba ČVUT mělo vlastní hudební styl a její žáci zpívali o strastech lásky ve zkouškovém období, půvabu kolejních večírků nebo zabedněnosti profesorů. Nevím jak vy, ale já tenhle jižanský sentiment radši přenechám coimberským. Zvlášť, když jim to jde tak krásně. Dohrají, posadí se k volnému stolu, objednejí láhev vína a splnou se svým publikem. A když člověk za chvíli od jejich stolu uslyší další nápěv, zazpívá si s chutí s nimi a doufá, že příští koncert už nebude tak utajený.

Canção de
Coimbra, 23.
11. Praha,
Krásný ztráty.
www.can-
caodecoimb-
ra.com.

střípky z kultury

V českých a moravských kinech zuří Láska za časů cholery a festival Projekt 100, zastavili se tu i Americký gangster přezdívaný Já, legenda a Občan Havel, kteří se Na vlastní nebezpečí vypravili na Svatbu na bitevním poli. V Solnici se konal tradiční lampionový průvod. Moravské městské muzeum v Brně se podívalo na to, jak se rodí Večerníčky. 150 dřevěných soch, fetišů a masek kmene Dogonů z Mali vystavila Galerie výtvarného umění v Chebu. Příroda a lidé Venezuely přilákaly zájemce do vlastivědného muzea v České Lípě. Zámku ve Frýdku–Místku by se Rychlé šípy obloukem vyhnuly – milovníci tabákové vůně si naopak přišli na své na tamní výstavě dýmek a cigaret. Nad křížem jako symbolem života se zamysleli ti, kteří nakoukli do Muzea Novojičínska. Sliny se sbíhaly návštěvníkům vlastivědného muzea v Šumperku, když procházeli expozicí věnované historii českého perníkářství. Postavičky Jů, Hele nebo Tryskomyš byly k vidění na výstavě svého tvůrce Stanislava Holého v Muzeu loutkařských kultur v Chrudimi. V Západočeském divadle v Plzni dali přednost čaji nejen o páté na Festivalu čajové kultury. Na chuť Vánoc i dávno minulých si zase zavzpomínali návštěvníci Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech. Do Muzea Vysočiny v Jihlavě si ale trouflo jen publikum statečné a otrlé, prohlíželo si totiž strašáky a jejich úpadek nejen na Moravě. Nejenom dívky lákalo na svou sbírku motýlů a dalšího hmyzu Vlastivědné muzeum v Nymburce. Hlavní město vábilo návštěvníky věcmi nedostupnými i vzácnými – pražská Národní knihovna hostila Ďáblu Bibli a na zákeřné a zakázané zbraně sřezilo Muzeum Policie České republiky.

vybrala Klára Schneiderová

BUDOVY A PLATY – VYROVNÁNÍ STÁTU S CÍRKVEMI

Po letech se snad vyřeší problémy kolem církevního majetku a platů církevních pracovníků. Nový návrh zákona, který by měl po letech průtahů řešit majetkové vypořádání českého státu s církvemi, byl 13. 12. 2007 schválen vládní komisí i všemi 17 u nás registrovanými církvemi. V lednu schválila návrh zákona vláda ČR. Část majetku se vrátí přímo (zejména řeholním řádům) a za ostatní majetek budou cirkve dalších 60 let dostávat finanční náhradu. Takový postupný přechod na soběstačné financování bychom měli zvládnout, co myslíte?

POCHOD NEONACISTŮ NA VÝROČÍ KŘIŠTÁLOVÉ NOCI

Během jediné noci z 9. na 10. listopadu 1938 byla v rámci organizovaného pogromu po celém Německu (včetně českého pohraničí a Rakouska) vypálena většina synagog, rozbíjeny výlohy židovských obchodů a rabovány židovské domy a byty. Záminkou k pogromu, který je obecně označován jako Křišťálová noc, se stal atentát na německého diplomata pracujícího na velvyslanectví v Paříži spáchaný židovským mladíkem. Na 69. výročí Křišťálové noci čeští neonacisté ze silicí Národní gardy plánovali pochod bývalou židovskou čtvrtí, byl ale zakázán a zabránili jim v tom policisté. Došlo jen k potyčkám s anarchisty.

BENEŠOVY DEKRETY A NEDOŘEŠENÉ ČESKO-NĚMECKÉ VZTAHY

Bavorský premiér Cünther Beckstein s námi chce mluvit o minulosti. V rozhovoru pro německý deník Frankfurter Allgemeine Zeitung ale znovu zopakoval názor, že takzvané Benešovy dekrety, které zbavily majetku a občanských práv sudetské Němce, odporují mezinárodnímu právu. Benešovy dekrety byly právní předpisy nahrazující zákony, které přijímala československá vláda v exilu. Dekrety byly náhradním řešením po dobu neexistence parlamentu a prezident Edvard Beneš dekrety zpravidla pouze podepisoval. Dnes se tak označuje skupina poválečných dekretů upravujících odsun a konfiskaci majetku Němců a Maďarů. Proč jsou kritizovány? Benešovy dekrety uplatňují princip kolektivní viny, zbavují občana státní příslušnosti bez jeho souhlasu a proti jeho vůli, neumožňují mu svobodnou volbu místa k životu a kladou na ty Němce a Maďary, kteří by chtěli získat stejná práva jako Češi a Slováci, nespravedlivé a nepřiměřené požadavky. Zatímco Čechovi nebo Slovákovi stačilo, aby s okupační mocí nekolaboroval, Němci a Maďaři museli proti fašismu otevřeně bojovat (což rozhodně není malý požadavek). Jak se k nim máme postavit?

JAK POMOCI BARMĚ?

Barmská junta vládne rukou tvrdou a i dost krvavou. Protesty z loňského léta, rozpoutané kvůli prudkému zdražení benzínu a k nimž se v září připojili buddhističtí mniši, k Barmě přitáhly pozornost celého světa. I EU rozšířila sankce vůči barmské juntě, která neváhala brutálně zasáhnout proti statisícům demonstrantů (příznaných obětí na životech je devět). Na podzim Respekt napsal: „V Barmě skončily hromadné protesty proti vojenské juntě. Světová média už upírají pozornost jinam. Pro místní naopak začíná doba zatýkání a strachu. Dobře vědí, že režim své výhrůžky bez zábran naplní.“ Můžeme teď ale vůbec něco dělat? Třeba na stránce www.clovekvtisni.cz v sekci PF do vězení lze najít několik adres a napsat politickým vězňům.

Zdroje: ČTK, ČBK, ERC, Respekt, vybrala Kateřina Čížková

6. 2. 2008 – „O POHÁR OREBITŮ“

futsálový turnaj se pořádá jako vždy v Třebechovicích pod Orebem v tělocvičně místní ZŠ. Zahájení v 9:30 (účast je možná jen v sálové obuvi s nešpinící podrážkou a trenýrkách) příjezdy od 9.00, startovné: 500,- Kč/tým

9. 2. 2008 – „Benjamin cup“

futsálový turnaj 9. února 2008 od 8:00 v oderské Městské hale. Počet hráčů v týmu: min. 5, max. 10. Startovné: 650 Kč/tým. Počet týmů omezen, proto neváhejte a přihlašte se na tel. 731 174 641, 556 731 536, nebo mailem: *hanakradek.evang@seznam.cz*

16.–17. 2. 2008 – „Zpívání bez odmlouvání“

V Kolíně, Duškova síň sboru ČCE, Politických vězňů 560 Akce určená pro všechny chtivé zpěvu, poslechu a jídla. To všechno se vám dostane v Kolíně. Zpívat se bude pod taktovkou církevního kantora Ladislava Moravetze a s kapelou O.M.G. Vítání jsou zpěváci i nezpěváci, hladoví i sytí ... Bude možnost přespání a aktivní účast na nedělních bohoslužbách ... <http://podebradska-mladez.evangnet.cz/>

22–24. 2. 2008 – „Zimní akce“ v Hradišti u Nasavrku.

Spíše volnější akce s hlavním cílem užít si zimní radovánky na sáňkách, koulované nebo stavby sněhuláka. Těšit se lze na cestopisy, čajovnu nebo film. Prostě zimní pohodička jak má být!

<http://chrudimska-mladez.evangnet.cz/>

22.–24. 2. 2008 – „Kudy Komenský nechodil“–

pohodová víkendovka tentokrát ve Štamberku. Program bude upřesněn, informace naleznete na stránkách moravskoslezské mládeže ČCE.

22.–24. 2. 2008 – „Seniorátní dny mládeže“–

to je zatím předběžný termín setkání východomoravských mládežníků, upřesnění termínu a programu najdete na jejich stránkách <http://vychodomoravska-mladez.evangnet.cz/>.

30. 1. 2008 se do provozu dostalo fórum moravskoslezské mládeže, čili fórum, kde máte možnost se projevit k různým tématům či rovnou svoje téma vytvořit. Instrukce a informace o chodu fóra najdete v první diskusi „Novinky a oznámení“. Přejí úspěšné přispívání a dobré čtení.
<http://moravskoslezska-mladez.evangnet.cz/>

13

Brněnský
seniář

Rovečňé

stáří: 1782/1898
počet farářů: 14/12
kapacita: 700
délka: 26,5
manuál varhan: 2

14

Brněnský
seniář

Veselí

stáří: 1782/1782
počet farářů: 19/19
kapacita: 250
délka: 20,2
manuál varhan: 1

Zhudebňujete poezii? v 18:00

Skládáte písničky,
třeba jen do šuplíku?

7. - 8. 3. 2008

Kostel „U Jákobova žebříku“
Praha, Kobyliisy

Přijed'te potkat podobně „postížené“ lidi :)

Bližší informace a přihlašování: Mikuláš Vymetal mikulas.vymetal@seznam.cz
Matouš Pleva plem@seznam.cz

bratrstvo

ROČ. 49/2008

ČÍSLO I

Bratrstvo, evangelický časopis pro mládež.

Vydává Synodní rada Českobratrské církve evangelické. Redakční kruh řídí Filip Keller.

Grafická úprava Štěpán Bartošek, technická redakce Jitka Čechová

Adresa redakce a administrace: Jungmannova 9, 111 21 Praha 1,

e-mail: bratrstvo@evangnet.cz, tel: 224999273

Stránky na internetu: <http://bratrstvo.evangnet.cz>

Celoroční předplatné 200,- Kč, jednotlivé číslo 20,- Kč. Vychází 10× ročně.

Tiskne Sprint servis, Praha 6. Přidělená registrační číslo MK ČR 5092.

ISSN – 1213-9351